

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

KÜLÖNBÖZŐSÉG AZ EGYSÉGBEN

*A szerzői jogi szabályozás differenciálódásának hatása
a jogterület szerepére és hatékonyságára*

A doktori értekezés tézisei

DR. POGÁCSÁS ANETT

Témavezető:
PROF. DR. TATTAY LEVENTE

Budapest
2017

TARTALOM

I. AZ ÉRTEKEZÉS TÉMÁJA ÉS A KITŰZÖTT KUTATÁSI FELADAT.....	4
II. A KUTATÁS MÓDSZERE	6
III. AZ ÉRTEKEZÉS ÉS A KUTATÁSI EREDMÉNYEK RÖVID BEMUTATÁSA.....	7
A JELÖLT KORÁBBI PUBLIKÁCIÓI.....	17

„Az én elképzelésem szerint a szerzői jog azért létezik, hogy felszabadítson bennünket a tudatlanságból és gazdagítsa kultúránkat: ezáltal a *szerzői jog ideája* és a *szabadság* egymás mellett, partnerként való létezése természetes dolog, nem pedig aberráció.”

BRIAN FITZGERALD¹

---

¹ Brian FITZGERALD: Introductory Remarks. In: Brian FITZGERALD – Benedict ATKINSON (szerk.): *Copyright future, copyright freedom. Marking the 40 Year Anniversary of the Commencement of Australia's Copyright Act 1968*. Sydney, Sydney University Press, 2011. 21. (fordítás tőlem, P.A.)

I. AZ ÉRTEKEZÉS TÉMÁJA ÉS A KITŰZÖTT KUTATÁSI FELADAT

Arra nézve, hogy miért is létezik szerzői jog, és hogy milyen okok idézték elő a szerzői jogi szabályozás elmúlt háromszáz évben tapasztalható változásait, eltérő nézetek alakultak ki. Abban sincs egyetértés, hogy alapjaiban megváltozott-e a szerzői jog rendeltetése a kezdetekhez képest, hatékony-e még jelenlegi formájában, és hogy egyáltalán hatékony volt-e valaha. Azt a kérdést vizsgálva, hogy a szerzői jogi szabályozás folyamatos differenciálódása milyen hatással van a jogterület szerepére és hatékonyságára, az alábbi fő kutatási feladatokat tűztük ki.

1. A szerzői jog mára nemcsak hogy szinte mindannyiunkat közvetlenül érint, de egyre többeknek határozott véleménye is van szerepéről, működéséről. Ezek a vélemények más és más megközelítésben, más és más oldalát kidomborítva mutatnak képet a szerzői jogról, sokszor egy-egy terület működésének és működőképességének tanulságait általánosítva, az egész jogterület szerepére nézve irányadónak vélt kritikákat megfogalmazva. A szerzői jog jövőbeli feladatának tisztázásához szükségesnek látszott megvizsgálni, hogy a szerzői jog *eredeti szerepe* mennyiben változott mára, a jogterület folyamatos változása mellett maga is átalakult, avagy differenciálódott-e.

2. A szerzői jog számára a jogalkotó által megfogalmazott *egyensúlyozó* szerepnek nem csak a jogterület emyője alá tartozó bonyolult jogviszonyok összetettsége, de az érintettek gyakran erősen széthúzó érdekei okán sem könnyű megfelelni. Az értekezés egyik fő kutatási iránya, hogy feltárja, hogy a látszólagos ellentétek mögött milyen valódi érdekösszeütközések fedezhetők fel, valóban ellentétes irányba mutatnak-e a szerzői jog jövőjét vázoló különböző elképzelések, avagy valódi kompromisszum érhető el.

Míg a szerzői jog soha nem kívánta a ‘tudás fáját őrizni’, mára mégis a hozzáférés egyik közkeletű akadályaként gondol rá a társadalom jelentős hányada. A szerző érdekeinek védelme mellett sorakozó más érdekek figyelembe vétele számos korlátot, kivételt, határvonalat formált a szerzői jog rendszerében, a jogalkotó az egyensúlyra törekvés jegyében egyre több és több *differenciálási* pontot iktatott be a jogalkotó a szabályozásba. Ezek feltérképezése a kutatás egyik fő célkitűzése, mégpedig annak érdekében, hogy látható legyen: megfelelő helyeken húzódnak-e – a szerzői jog ‘tektonikai lemezeihez’ képest – a jelenlegi töréspontok.

Ezzel összefüggésben alapvető kérdés, hogy a szerzői jog hatékonyságának fokozásához, a jogterület modernizálásához *paradigmaváltásra* van-e szükség, avagy a szerzői jogi paradigmát ‘kiszolgáló’ eszközrendszer állandó változása a paradigma lényegéből fakad, így a gazdasági és társadalmi trendek nyomán haladva bizonyos differenciálási tényezők megjelenésére, vagy legalábbis hangsúlyosabbá válására, más tényezők eltűnésére, háttérbe szorulására kell a szabályozásnak is reagálnia. Kérdés, hogy mindez megvalósítható-e a jogterületre vonatkozó szabályozás túlbonyolítása nélkül – pontosabban károsan hat-e a szabályozás bonyolultsága a jogterület hatékonyságára.

3. Mindezen keresztül az értekezés további vizsgálati szempontja a szerző *személyéhez* való viszonyulás differenciáltsága, az eredeti jogosult és műve/ teljesítménye, valamint az eredeti jogosult és a közvetítők, felhasználók viszonyának (viszonyrendszerének) szerepe, jelentősége. Ennek keretében – és a XXI. század digitális tömegtermelése által felvetett problémák tükrében – vizsgáltuk Boytha György azon meglátását, mely szerint „[a] szerzői jog hazafelé tendál, szívósan visszatörekszik a szerző személyéhez, hiszen kizárólagossága a szerzői alkotómunkában gyökerezik.”²

---

² BOYTHA György: Eltérő szerzői jogi koncepciók közelítésének kérdései, különös tekintettel a film jogvédelmére. In: *Ius privatum ius Commune Europae. Liber amicorum: Studia Ferenc Mádl dedicata*. Budapest, ELTE, 2001. 74.

II. A KUTATÁS MÓDSZERE

A kutatás a hazai és a téma szempontjából releváns, elsősorban az Európai Unió szerzői jogi jogalkotásával és joggyakorlatával foglalkozó külföldi *szakirodalom* minél szélesebb körű feldolgozására épül. A dogmatikai elemzés a jogtudomány területére eső tanulmányok és szakkönyvek mellett a közgazdaságtan eredményeit tartalmazó forrásokra is támaszkodik, és figyelmet szentel a társadalom szerkezetében bekövetkező változásokra figyelmeztető műveknek is. Az értekezés a jogösszehasonlítás módszerével nem él, azonban számos kérdés kapcsán kitér az angolszász és a kontinentális szerzői jog közötti különbségekből fakadó problémákra.

A disszertáció a szerzői jog jövőjét illetően igyekszik az eltérő álláspontokat felvonultatni, azonban határozott értékválasztást mentén keresi a választ a feltett kérdésekre. A szabályozásban megjelenő differenciálási pontok feltérképezéséhez a vonatkozó hazai és uniós *jogszabályok* és *joggyakorlat* áttekintő vizsgálata is szükséges volt, ezek leíró ismertetése helyett mindenhol csak a feltárt töréspontra fókuszálva.

A szerzői jog XXI. századi szerepére vonatkozóan fellelhető hipotézisek és javaslatok *közös nevezőjét* keresve és a szabályozás lehetséges fejlődési irányait vizsgálva a kontinuitás iránti igény és a kompromisszumkeresés mentén történik az elemzés. A vizsgálat során nem tekinthetünk el attól a tényről sem, hogy a jogterület hatékonysága számos szervesen kapcsolódó, a kulturális és kreatív szektort erősen érintő *egyéb jogterület* megfelelő működésén is múlik, a kapcsolódási pontok feltárásán túl ezek elemzésére azonban a dolgozat nem tér ki.

A jogterület erős *uniós és nemzetközi jogi* beágyazottságára a disszertáció tekintettel van, így a hazai jogfejlődés lehetőségei kapcsán az éppen zajló uniós reformfolyamatok elérhető forrásait is vizsgálja, annak témánk szempontjából releváns részkérdései kapcsán mind elméleti, mind gyakorlati következtetéseket levonva.

III. AZ ÉRTEKEZÉS ÉS A KUTATÁSI EREDMÉNYEK RÖVID BEMUTATÁSA

A kutatás alábbi pontokban összegzett tudományos *eredményeinek hasznosítását*, illetve a *hasznosítás lehetőségeit* illetően jelen sorok írója abbéli reményét fejezi ki, hogy a disszertáció hozzájárulhat a szerzői jog tudománya belső fejlődéséhez, továbbá a szerzői joggal kapcsolatos, már csak a folyamatban lévő uniós szerzői jogi reform miatt is megélenkült szakmai diskurzus hasznos kísérője lehet.

A szerző tovább őszintén reméli, hogy a várható közvetlen és főként közvetett gyakorlati alkalmazhatósága mellett az értekezés azon küldetésnek is eleget tud tenni, hogy a szerzői jog *valódi szerepét hangsúlyozva* közelebb hozza egymáshoz a téma kapcsán – időnként szélsőségesen – ellentétes álláspontokat képviselőket, elősegítve ezzel egy valódi társadalmi konszenzuson alapuló, *modern és hatékony szerzői jogi szabályozás létrejöttét*, valamint az ahhoz vezető – lehetőleg valamennyi érdekelt bevonásával zajló – párbeszéd elszaporodását.

1. Előzmények

1.1. A szerzői jog kialakulását vizsgálva szembeötlő, hogy létrejöttének mozgatórugóit és megfogalmazott szerepét az egyes korszakokban különféleképpen értékelték, és az adott kor társadalmi, gazdasági és kulturális helyzetéhez igazodva más és más *részcélokra* helyeződött a hangsúly. Bár alkotások mindig is körülvettek bennünket, az utóbbi három évszázadban viszont egyre inkább fokozódott az *alkotói és közvetítői folyamat gazdasági jelentősége*. A jogalkotó az *elismerés* és a méltányos *elosztás* szempontjai szerint igyekezett rendezett körülményeket teremteni a kulturális piacon, és biztosítani a *cenzára-mentes, szabadversenyen alapuló* környezetet a szellemi alkotások szabad, gyors, olcsó és modern terjedéséhez. Valóban nevezhetjük pusztán véletlennek, hogy a kialakult jogi szabályozás középpontjába a szerző került, de a szerzői jog életképessége és hatékonysága zálogának is.

1.2. Világossá vált, hogy az egyéni, eredeti alkotások már nem ‘csak’ hírnevet, a halhatatlanság forrását, önkifejezési lehetőséget, a kultúra fejlődését és a társadalmi össztudás gyarapodását, hanem – értékesítésük, illetve használatuk révén – az alkotáshoz szükséges anyagi háttérrel is biztosítani képesek. Ennek eszközéül a *kizárólagos engedélyezési jogot* választotta a jogalkotó (és tegyük hozzá: más jogi eszköz a leírt paradigma szintű célokhoz máig sem rendelhető), ami nem egyfajta öncélú kiváltság, hanem a *kezdetektől meghatározott korlátaival együtt* épp a művek terjedését kívánta elősegíteni. A befektetések védelmére koncentrált szabályozás mellett *mege erősödő dogmatikai háttér* végül a szellemi teljesítmény elismeréséhez vezetett. A ‘szerzői jogi társasjátékban’ érdekeltek a szerzők védelmének nemzetközi megállapodásban történő rögzítését és alapjogként történő megfogalmazását bizalmatlanul fogadták: az emberi joggá erősödött szerzői jog ellensúlyozásá-

azonban *magam a közönség is emberi jogokkal* felvértezve lépett a kulturális színtérre. A szabályozás az érdekeltek jogai és érdekei között *egyensúlyozva* cizellálódott tovább.

1.3. Az összetett életviszonyokra reagáló bonyolult *nemzeti* szabályozások – egyre inkább globális kérdésről lévén szó – a kialakult *nemzetközi*, illetve Európát illetően *uniós* szabályozás rendszerébe illeszkednek. A *territorialitás*ból fakadó problémák felerősödtek, de a XX. század első felében még számos szerzői jogász gondolta úgy, hogy míg az „egységes világmagánjog utópia”, addig az egységes szerzői jog nem az, „hiszen ez fiatal, még meg nem csontosodott joganyag. Nem színezik táji, történelmi, nemzeti vonások, mint pl. a tulajdonjog vagy a családi jog intézményeit. Az az életviszony pedig, amit szabályoz, a szerző viszonya közönségéhez, a kerek világon mindenütt azonos.”³ Az egyre több tényező által árnyalt, a kompromisszumok keresése során egyre több érdekre tekintettel lévő szabályozás azonban nem ezt a képet mutatta.

1.4. A szerzői jog a kezdetekben viszonylag egyszerűen el tudta látni egyensúlyozó szerepét, hiszen az egyes szereplők érdekei közel egy irányba mutattak. A *mű és a szerző viszonyát középpontba állító szerzői jogi védelem* egyre több és több jogviszonyra, egyre sokszínűbb tényállásokra kellett biztos igazodási pontot jelentsen. Ehhez egyrészt tekintetbe kellett venni a *műtípusok eltérő sajátosságait*, és igazodni kellett ahhoz, hogy a műélvezet és felhasználás során a *mű-szerző kapcsolat* erőssége is rendkívül széles skálán mozog. Nem csak tisztán műfajok mentén születtek új határvonalak, de az is alakította a szabályozást, hogy az adott műtípusra mennyire jellemző annak *tömeges létrehozása*. Természetesen az új, korábban oly könnyen megragadható kategóriákba szinte besorolhatatlan mű- és teljesítménytípusok is időről időre igazodást kívánnak.

1.5. A védelem tartalma az adott műtípusra jellemző *felhasználási módoktól* is erősen függeni kezdett. Az anyagi és nem anyagi formában történő érzékelhetővé tétel különbségei, a többszörözhetőség egyszerűsége, a tipikus terjesztési formák, a nyilvánossághoz közvetítés módja már önmagukban eltérő szabályokat igényeltek, de magának a nyilvánosságra hozatal módjának is relevanciája van. A jogosultak helyzete igen különböző aszerint is, hogy milyen mértékben gyakorolhat *kontrollt* műve felhasználása felett, egyáltalán mennyire kötődik alkotásához, mennyire *akarja*, illetve *tudja* követni a felhasználások menetét, és mindezek során szüksége van-e (tág értelemben vett) közvetítőkre, és ha igen, mely típusokra.

1.6. A *felhasználók szempontjából nézve* a művek felhasználásának *akadálytalansága* igen eltérő fokú, mint ahogyan a közönség művel kapcsolatos igénye is. A műélvezetet lehetővé tevő rendelkezések mellett számos, az alkotás felhasználhatóságát biztosító szabály került megfogalmazásra, az adott mű *információs tartalmából* is igazodva. Hangsúlyossá vált, hogy a *felhasználás célja* nem csak az alkotók, de a felhasználók részéről is releváns szempont (reklámcél, befektetés, magáncél, műélvezet lehetővé tétele stb.), és a védelem tartalmára, az azt pontosan körülrajzoló kivételek és korlátok meghatározására komoly hatással van a felhasználás üzleti jellege, gazdasági hatása, a rá épülő iparág

---

³ TÓTH János: *Szellemi alkotás és jog*. Kecskeméti Református Szent Ekklezsia, 1947. 16.

működése, nagysága. Egyes művek esetében azok „*áru-jellege*” dominál, sokszor – rövid felhasználási periódussal, kérész életű műélvezettel kísért – tömeges „fogyasztásuk” a cél. A fellángoló, illetve speciális célra történő felhasználásokhoz képest a kulturális piac más szegmenseit az *időtállóság* is jellemzi. A művek egy tetemes részének gazdasági hasznosítása nem releváns tényező.

1.7. A műélvezethez egyes esetekben közvetítők kiterjedt, összefonódó láncolatára van szükség a *jogosítás útját*, valamint a vagyoni és személyhez fűződő jogok pontos tartalmát erősen meghatározzák az adott felhasználási mód – technikai és gazdasági – törvényszerűségei. A művek *szabadabb áramlása* hol a jogosult akaratából fakadóan történhet meg, hol (akár akaratával ellentétben) közérdekből, gazdasági, ésszerűségi, technikai okokból enged neki teret a jogalkotó. Ezek során – az adott műtípushoz és felhasználási módhoz igazodva – más és más szerzői jogi *részcelon* van a hangsúly.

1.8. Ráadásul különbségeket az *eltérő jogrendszeri* szemlélet is eredményez – így a kapcsolódó jogok rendszertani elhelyezése, a személyhez fűződő jogok helyzete és az arról történő lemondás lehetősége, a vagyoni jogok átruházhatósága, és általában véve az üzleti, versenyjogi megközelítés erőssége. Ennek mind a jogosultak, mind a befektetők, mind a felhasználók és a közönség szempontjából jelentősége van a *határokon átnyúló* felhasználások esetében. A *territorialitás* nem csak a felhasználások menetére, hanem a jogérvényesítés lehetőségeire is kihat, mely egyes műtípusok esetében komolyabb, máshol kisebb jelentőséggel bír.

1.9. Miközben a szerzői jogi *alapvetések azonosak* maradtak az elmúlt tizenkét emberöltő alatt, adott műtípustól és felhasználási módtól függően a szerzői jog eltérő mértékben tudja betölteni *szerepét*, mely szerep maga is igazodik az egyes kategóriákhoz, azaz maga a szerzői joggal szemben támasztott elvárásunk is differenciálódott. Mindez mind nemzetközi, mind hazai szinten sokrétű és igen *bonyolult* szabályozáshoz vezetett. Amíg egyfelől az *újabb és újabb differenciálási pontok* figyelembe vétele indokoltnak tűnt a hatékonyság fokozásához, másfelől az így rendkívül bonyolulttá vált szabályozás egyúttal a hatékonyság ellen hat.

2. A szerzői jog szerepe kapcsán tett megállapítások

2.1. A szerzői jognak komoly, *többrétű szerepe van a XXI. században* is: hatása, lehetőségei és funkciója maga is különböző az egyes területeken, és modernizáció nélkül valóban nem képes maradéktalanul és hatékonyan, *Pareto-javításra* törekedve ellátni feladatát valamennyi, ernyője alá tartozó szegmensében. *Valódi célja* nem az, hogy megakadályozza a művek, teljesítmények felhasználását, hanem hogy a felhasználások *során* védje a jogosultak vagyoni és eszmei érdekeit – ez azonban mára esetről esetre más módon lehet hatékony. A szabályozás ugyan nem lehet teljesen egyediesített, a sajátos esetekhez azonban biztosíthat megfelelő háttérrel, azaz a szerzői jog rugalmas *használatához* megfelelő eszközrendszert. A szerzői jogra is igaz tehát, hogy az egység nem egyformaságot jelent, „a modell a poliéder, amely visszatükrözi minden részlegességének az összetalálkozását, amelyek

megőrzik benne eredetiségüket.”⁴ Ennek részeként a szerzői jog vagyoni és személyiségi oldala is fontos szereppel bír, bár az egyes esetekben eltérő mértékben és módon támaszkod(hat)unk rájuk.

2.2. A védelem tartalmának alakítása kapcsán fontos szempont, hogy *a szerzői jog a közkinés bővítésének nem akadálya, hanem eszköze kell legyen* – hűen eredeti szerepéhez. Ennek biztosítása során a jogalkotónak tekintettel kell lennie arra, hogy magának a *közkincsnek* is különféle rétegei alakultak ki mára. (Hozzátesszük, hogy miközben a szerzői jog heterogénnek látja a védelme alá tartozó művek és teljesítmények körét, a közönség nem minden esetben fogékony a megkülönböztetésükre a – szintén megváltozott jelentéstartalommal bíró – *hozzáférés* szempontjából.) A szerzői jog *célhoz kötött* módon igyekszik a hozzáférést támogatni, lehetővé tenni, illetve akadályait (ideértve a territorialitásból fakadókat is) lebontani.

2.3. A digitális korban a szerzői jogot nem csak – dinamikus egyensúlyt igénylő – *felhasználás-centrikussága* jellemzi, de a különféle művek és teljesítmények *megőrzésében*, archiválásában, rendszerezésében is megnő a szerepe. Ezzel nem csak a tömeges mű- és teljesítmény-előállítás és tömeges műfelhasználás rendezettségét és általában véve a hozzáférést segíti elő, de a ‘fogyasztói’ bizonytalanság felszámolására is törekszik a szürke zónák felszámolásával.

2.4. Alapvető hiba ugyanakkor azt gondolnunk, hogy *pusztán* a hozzáférés akadálytalan biztosítása közelebb visz bennünket a közjó eléréséhez. Ezeknek a törekvésnek „össze kellene kapcsolódnuk annak a nagyobb körültekintést és politikai felelősséget igénylő feladatnak a megoldásával, hogy fenntartható módon biztosíthatók legyenek a nagyobb alkotói és pénzügyi erőfeszítést igénylő, értékes és vonzó kulturális és információs produktumok. Enélkül ugyanis a könnyebb hozzáférés értéke is kérdésessé válhat.”⁵ A szerzői jog az értéklánc elindítóját, az alkotót, és a kulturális és kreatív iparágakba befektetőket is védeni, ösztönözni kívánja, valamennyi érintett érdekében.

2.5. Bár jelentős *közegátalakulás* tanúi lehetünk, a szerzői jognak – mint gazdasági és jogi eszköznek – eredeti szerepének megfelelően ebben a közegben is segítenie kell az *alkotó* eszmei és vagyoni elismerését. Ez a feladat ugyan *nem egyedül rá* hárul, és a jogosultak (a közöttük számos ponton tapasztalható különbségek miatt) nem egyforma mértékben támaszkodnak a számukra biztosított szerzői jogra. Az alkotónak kizárólagos jogai nem a mű társadalmi közegéből történő kiszakítást szolgálják – ahol pedig *még(is)* ilyen hatásuk van, a szerzői jog feladata kétrétű: amennyiben a szerzői jog eszközrendszerén belül kidolgozható rugalmasabb megoldás, megtegye a szükséges lépéseket, ahol pedig szerzői jogon kívüli eszközök segíthetik a hatékonyságot, biztosítsa az összeegyeztethetőséget.

---

⁴ FERENC pápa *Evangelii Gaudium* kezdetű, 2013. november 24-én megjelent apostoli buzdítása. 236. pont.

⁵ ID. FICSOR–SÁR–SZINGER–TOMORI–BÉKÉS–DETREKŐI–FÁBRI–GRAD–GYENGE–HUMPFNER–PATAKI–KVASNYIK i. m. 151.

2.6. Vagyoni és eszmei érdekek kettősége jellemzi ezt a jogterületet. A kérdés ma nem az, hogy ki melyik oldalára teszi a hangsúlyt, vagy melyik elemet hangsúlyozó elméletből vezeti le a szerzői jog szükségességét (vagy épp szükségtelenségét) – magán a jogterületen belül alakultak ki különböző „sávok”, amelyekben hol az egyik, hol a másik aspektus domborodik ki inkább. *Általában véve, az egész jogterületre vonatkoztatva a személyiségi elem túlhangsúlyozása éppoly káros, mint a tisztán vagyoni megközelítés.*

2.7 A szerzői jognak meg kell küzdenie saját „skizofrén” helyzetével: míg én képe szerint a valamennyi érdekeltre előnyökkel járó környezet kialakítása a célja, a társadalom jelentős hányada számára a hozzáférés időlegesen sem elfogadható akadályává lépett elő. A szerzői jog gordiuszi-csomóját „egy csapásra” átvágó lehetőség eddig nem mutatkozott, területről területre szükséges a kialakított differenciálási pontok helyének megfelelőségét ebből a szempontból (is) megvizsgálni.

3. Hatékonyság és differenciálás

3.1. A hatékonyság fokozása érdekében eddig kialakított differenciálási pontok közül néhány *hangsúlyosabbá* vált, új töréspontok formálódnak, máshol pedig az eddigi különbségtétel elsimítása válik szükségessé. Mindez nem feltétlenül keletkeztet jogalkotói feladatot – sok esetben a szerzői jog megfelelő alkalmazása elegendő az igazodáshoz. A jelenlegi technológiai, társadalmi és gazdasági közegben a szerzői jog akkor működhet hatékonyan, ha biztosítani tudja, hogy a szerzői jog *használat*a nyitottá válhasson, exclusive helyett *inclusive* legyen. A *paradigmát kiszolgáló eszközrendszer folytonos változása a szerzői jog lényege* – ez azonban fenntartható fejlődést kell jelentsen. Ehhez az szükséges, hogy *megfelelő határvonalak* mentén differenciáljunk.

3.2. Nem csak a hatékonyság érdekében mára kialakult határvonalak szerepe változik, de újakra is igény mutatkozik. Így a *védelem keletkezésére* nézve több, erőteljesebb differenciálásra építő megoldási javaslat is megfogalmazásra került a szakirodalomban (pl. regisztráció, egyes műfajok kivonása). A védelem – garanciális okokból megfogalmazott általános – küszöbének módosítása helyett a szubjektív oldal változtatására, azaz az alkotói akarathoz egyszerűbben igazodó védelem kialakítására azonban több lehetőség mutatkozik. Nyilvánvalóan jogalkotói értékválasztás kérdése is, hogy a védelem keletkezésének nehezítése, az egyéni-eredeti jellegű alkotótevékenység eredményének „megrostálása” helyett a védelem tartalmának alakítása a preferált irány.

3.3. A különféle alkotások és teljesítmények *típusa* és jellemzői (analóg, digitális műpéldány, fizikai hordozó léte és száma, információs tartalma stb.), a felhasználásuk tipikus *módja* és tömegessége mellett az *alkotás/létrehozás célja* is alapvető különbségeket hoz felszínre arra vonatkozóan, hogy a szerzői jognak hogyan kell viszonyulnia az adott műhöz/teljesítményhez. Ekörben nem csak a funkcionális művek helyzete sajátos. Az *alkotó személyének* és *akaratainak* (motivációjának) jelentősége növekvőben van a szerzői jogi szabályozás formálása során. Ez *nem* azt jelenti, hogy a mű és alkotója közötti kapcsolat a jövőben valamennyi mű és hasonló teljesítmény esetében

szőrosabb lesz, sőt. Az esetek nagy részében az alkotó akaratának erőteljesebb figyelembe vételének éppen a művek *szabadabb hozzáférhetővé tételében* lesz jelentősége.

3.4. Azokban az esetekben, ahol az alkotó maga sem kötődik művéhez, nem a kötődés mesterséges fenntartása, hanem a bizonytalanság elkerülése a fő cél. A jogosult számára mindig is adott volt a lehetőség, hogy műve felhasználását – akár díjfizetés nélkül – szabadon lehetővé tegye. Ennek az akaratnak a sokkal egyszerűbb, egyértelmű helyzetet eredményező kifejezhetőségére (és kifejezésére) alapvető szükség van az internet világában. Ha mindezek során az „amatőr” és „professzionális” alkotó között *nem húzható a jog eszközközével választóvonal*, az látható, hogy a szerzői jog által biztosított lehetőségekkel *más módon kívánnak élni a különféle alkotói csoportok* egyszerűen akként, hogy egy magánjog gyakorlása akkor sem tehető kötelezővé, ha arról – egyébként jól megalapozott etikai/filozófiai okokból – nem lehet lemondani.

3.5. Az is látható, hogy a szabad felhasználás *speciális formái* körének szélesedésével a kötelező közös jogkezelés útján érvényesíthető díjigény egyre inkább elveszti kivételes jellegét. A közvetett törvényi engedélyek esetében a differenciálási pontot nem a műfajok, műtípusok jelentik, sőt, még csak nem is önmagában a felhasználás módja, hanem – a tömeges felhasználásra való igény mellett – a *felhasználás célja*, különösen a hozzáférés tág értelmének, így a kreatív felhasználás érdekében történő *hozzáférés* biztosítása (pl. adatbányászat, UGC/UUC). Az átlátható felosztás kidolgozása azonban egyáltalán nem ígérkezik problémamentesnek.

3.6. A *felhasználás hatása* mint differenciálási pont egyre erősödő tendenciát mutat. A felhasználás *hasznoszerzési célja* továbbra is fontos támpontot jelent, ugyanakkor önmagában nem képez éles határvonalat. A közönség és közvetítők viszonyrendszerében a közvetítő profitorientáltságánál is fontosabb tényező tevékenységének hozzáférésre gyakorolt hatása (pl. kereskedelmi forgalomban nem kapható művek esetén). A jogosult és közvetítő viszonyrendszerében ez alapján leginkább a *safe harbour* alapjául szolgáló differenciálási pont újragondolása látszik szükségesnek, de a különféle felhasználások jogosult érdekeire gyakorolt hatása ezen túl is igen színes képet mutat (ld. a „kisebb jelentőségű” felhasználásokkal, a UGC/UUC problémakörrel, a digitális jogkimerüléssel vagy a digitális műpéldány kölcsönzésével kapcsolatos problémákat).

3.7. Az viszonylag hamar világossá vált, hogy a szabályozást *analóg/digitális* választóvonal mentén nem lehet kettébontani, de e differenciálási pont új töréspontokat hoz felszínre. Az a törekvés, hogy a különböző szereplők érdekeit szolgáló rendelkezések az online felhasználásokra is vonatkozzanak, felvetette a funkcionális azonosság kérdését (a fizikai és a digitális műpéldány közötti természetszerű különbségek okán is). A technológia-semlegesség tehát nem „technológia-közömbösséget” kell jelentsen. *Önmagában* a technológiai környezet megváltozása tehát magára a közönség és felhasználók érdekeire (a korlátok és kivételek online közegben történő alkalmazási nehézségei kapcsán most ezt látjuk), és a jogosult érdekeire is (bizonyos korlátoknak a szerző érdekeire gyakorolt hatását úgy felerősítve, hogy nem társult hozzá felhasználói érdek) egyaránt kihat.

3.8. A képet *számos alapvető elmozdulás* árnyalja. Például az a tény, hogy a többszörözéstől a *terjesztés és a nyilvánossághoz közvetítés* felé tolódik el a hangsúly (ezért is kiemelkedően fontos a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának, az abban résztvevő szereplők helyzetének tisztázása), vagy hogy egy-egy mű/telemény mellett azok *áramlására*, az azokhoz kötődő szolgáltatásokra is különös figyelem esik. A változások néhány eddigi különbségtétel indokoltságát is megkérdőjelezi (pl. egyes műtípusoknak az idézés mint szabad felhasználás köréből való kivonását), de korábban oly fontos és határozott jelentésű fogalmak, mint a magáncél is alapvető változáson estek át. Sőt, a közönség tagjai legtöbbször már nem csak a műben foglalt gondolathoz, hanem *magához a műhöz* kívánnak hozzáférni, és a művekre vonatkozó felhasználási igény is szélesedik (ld. pl. az átdolgozás és a kreatív továbbgondolás viszonyának problémáját).

4. Vissza a szerzőhöz? Eszmei és vagyoni elismerés a XXI. században

4.1. Az, hogy a szerzői jog a szerzőt helyezi a *szabályozás* középpontjába, nem a társadalom többi tagjával szembeni „ellenséges” megközelítés. Az, hogy a szerző – még ha egyes vélemények szerint pusztán véletlenül – beszámítási ponttá vált, épp a cenzúramentes kulturális piac működéséhez volt szükséges. Az eredeti jogosultnak biztosított, erősen korlátozott vagyoni és személyhez fűződő jogok *tartalma* a XXI. századra jelentős változáson esett át. Ma az egyik legfontosabb feladata, hogy megtaláljuk azokat a modelleket, amelyek a szerzői jog *nyílt használatát* lehetővé teszik, azaz a hozzáférés és felhasználás-központú közegben is módot adnak az alkotó *vagyoni és eszmei érdekei elismerésére*. Ezen belül fontosak azok a modellek, amelyek kiváltják azt az elvet, mely szerint „a beruházási ösztönző ... csak akkor lehet hatékony, ha az információ terjedését akadályozzuk.”⁶

4.2. Ami a *vagyoni jogokat* illeti, kiindulópont, hogy a szerzői jog struktúráját ért legtöbb kritika a vagyoni oldal kapcsán fogalmazódott meg. Az egyre szélesedő korlátok, kivételek által körülhatárolt kizárólagos jog rugalmas, egyértelmű, gyakran szinte „automatizált” használatára mutatkozik igény. Ennek akadályait a szerzői jog feladata elhárítani, azonban maga a jogosult lesz az, aki él az új üzleti modellek nyújtotta lehetőségekkel, választása szerint átruházza vagyoni jogát, egyszerűen jogosítja felhasználóit, vagy (részlegesen) a közkincs körébe bocsátja művét stb. *Ebben az értelemben a szerzői jog valóban visszatörekszik a szerző személyéhez* – hiszen a (gyakran érvénytelen joglemondásokból fakadó) bizonytalan helyzetek felszámolásában magának az eredeti jogosultnak óriási szerepe van (amellett, hogy tüneti kezelésre az Szjt. is tartalmaz megoldásokat pl. az árva művek kapcsán).

4.3. Ez a visszatörekvés *nem* a jogosult hozzáférés feletti kontrolljának növekedését jelenti, de a felhasználási jog származtatásához nélkülözhetetlen (ahogyan a szerzői jog kezdetén is ez volt a biztosított vagyoni jog egyik szerepe). Sőt, ugyan az *előzetes engedélyezési jog* alaptétel maradt, és álláspontom szerint maradnia is kell, de *egyedi gyakorlása* egyre inkább háttérbe szorul: a (közvetett) törvényi engedélyek változatos formái mellett a jogosult részéről nem címzett engedélyezési jognyilatkozatok is egyre gyakoribbak, igazodva az egyszerűség igényéhez.

---

⁶ SZALAI Ákos i. m. 374.

4.4. A szerző vagyoni joga abban az értelemben is jelentős változáson esik át, hogy az *érzékelhetővé tétel* *ekörben betöltött jelentősége* fokozatosan átalakulóban van. A szerzői jog lényege számos esetben elszakad bizonyos felhasználások – így például a többszörözés – (legalábbis egyedi) engedélyezésétől. Míg „formálisan” ez a szerzői jog eredeti céljától való eltávolodásnak tűnik, valójában éppen ahhoz vezet vissza. „A szerzői jog egyik fő célja, hogy az alkotó, illetve a mű létrehozásába befektető, a védelmi idő fennállása alatt folyamatosan részesülhessen a mű hasznosításának bevételéből.”⁷ Ez viszont – ahogyan korábban írtuk – számos műtípus esetében egyre kevésbé a felhasználások engedélyezése útján történik, vagy legalábbis a felhasználások nagy hányada nem a mű hagyományos értelemben vett hasznosítását jelenti. A felhasználók ennek megfelelően *felesleges* korlátnak érzik a szerző vagyoni jogát olyan esetekben, amikor az adott felhasználás nem minősül a mű hasznosításának, különösen, amikor a mű hasznosítására – személyében, vagy a műben rejlő okokból – a szerző nem is törekszik.

4.5. Ugyanakkor ma is igaz az, hogy „a szerzői tiszteletdíjakat, épügy mint minden más árú értékét, végre is csak a kereslet és kínálat aránya szabja meg.”⁸ A fizetőképes kereslet léte és jellemzői, a finanszírozás különböző útjain a végfelhasználók és más felhasználók, közvetítők szerepe rendkívül sokszínűvé tették a képet. Az alkotmányos szerzői jogi szabályozás eredeti célja az volt, hogy a szerzőknek juttatott, értékesíthető kizárólagos jogokkal megteremtődjék a gazdasági ösztönzés az egyéni-eredeti formába öntött eszmék szabad, csak a piactól függő terjesztése. Ez azonban nem biztosítja azt, hogy valamennyi mű/teljesítmény meg is tud élni a piacról. Mecenatúra ugyan mindig létezett a szerzői jog rendszerében, de kérdés, hogy a különféle – és itt főként az állami – támogatások kapcsán felmerülő kiválasztási nehézségekkel és a szelektálás veszélyeivel meg tudunk-e küzdeni. Az is kérdés, hogy egyáltalán mely alkotástípusok támogatása szükséges (főként nyilván kulturális szempontból).

4.6. Az egyes művek/teljesítmények között óriási a különbség tekintetben, hogy milyen mértékben épül rájuk *hasznosító* iparág, szükség van-e létrehozásukhoz (komolyabb) befektetésre, és a szükséges vagyoni háttér hogyan biztosítható mindehhez, de az eredeti jogosultak között is nagy a különbség tekintetben, hogy egyáltalán kívánnak-e részesedni a mű/teljesítmény által közvetlenül vagy közvetve termelt profitból. „Szabadidős tevékenységként” mindenestre valamennyi alkotófolyamat nem végezhető. A közvetítők által termelt profitból való *megfelelő* részesedés igénye is eddig megszokott határvonalakat látszik elmosni.

4.7. Mindezek során kiemelt cél a *jogosítás egyszerűsítése*. Ennek érdekében ugyan sor kerülhet azon művek körének bővítésére, amelyek esetében maguk a vagyoni jogok átruházhatóvá válnak, azonban azt gondolom, hogy a hatékony jogosítás szempontjából sokkal fontosabb maguknak a felhasználási szerződéseknek – formai és tartalmi – modernizálása. Ehhez társulva kardinális azon

---

⁷ FALUDI (2007) i. m. 200.

⁸ RANSCHBURG (1901) i. m.

adatbázisok szerepe, amelyeket segítik a mű státuszának és jogosultjának beazonosítását, és a jogszerű felhasználás módszerét (gyakran a műélvezet formáját is átalakítva).

4.8. A szerző szerepe nem csak a vagyoni jogok rugalmas használatában (és ezzel együtt a joggal való visszaélés kiszűrésére törekvésben) mutatkozik meg, de ezzel párhuzamosan az *eszmei elismerés* kapcsán is fontos szerepe van az alkotó akaratának, a személyéhez való visszatörekvésnek. Ebben a körben a jogalkotó már kevésbé engedi a műtől való teljes elszakadást (garanciális okokból, de a hitelesség biztosíthatóságával is összefüggésben), azonban gyakorlásának módjában széles választási lehetősége van. Míg számos esetben a jogosult nem kívánja gyakorolni személyhez fűződő jogait (itt is óriási a jelentősége annak, hogy erről érvényesen rendelkezzen is), más esetekben kizárólag e jogok fontosak számára (akár közvetett vagyoni megtérülés biztosítása miatt is). A lemondás lehetőségének hiánya sem a jogosult, sem a felhasználók érdekeit nem sérti, mert ez a kapocs nem jelenti a forgalom akadályát.

4.9. Ezzel az állítással nem ellentétes az a tény, hogy sok esetben a közönség már nem érzi személyhez tartozónak az adott művet/teljesítményt. Alapvetően megváltozott a szerzői személyhez fűződő jogok szerepe: a tömeges másolatok és elszemélytelenedett kulturális cikkek korában, ha lehet, még fontosabb feladatunk, hogy az egyéni, eredeti jellegű mű és alkotója közötti kapcsolatot értékeljük *ott*, ahol valóban szükség és igény van rá. A nyilvánosság új formái és a hozzáférés szabadsága nem ellentétesek ezzel a törekvéssel – utalva a mottóra, az alkotó/jogosult a műveket/teljesítményeket vissza tudja adni a társadalomnak és az utókornak úgy is, hogy közben a saját személyiségének a nyoma követhető marad benne.

4.10. A „kreatív kommonisták”⁹ és a „kulturát fejlesztő tömegek” korában ugyan a hangsúly magára a műre, produktumra, árura, a benne lévő információra és az alternatív üzleti modellekre tevődik, ez a tendencia azonban nem jelenti, hogy *valamennyi* alkotótevékenység során háttérbe kell szoruljon a szerző személye és személyiségi jogai. Sőt, a „nagy egyensúlykeresés” közben éppen a szerzőről, és arról nem lenne szabad megfeledkeznünk, hogy a szerzői jognak az alkotó személyiség eszmei elismerése az egyik fő feladata. Azokban az esetekben, amikor erre az elismerésre maga a jogosult nem tart igényt, avagy a közönség számára irreleváns, a *jog lényegének megtartása mellett* is képes a jog gyakorlása igazodni az új igényekhez és élethelyzetekhez.

4.11. Egy kiegyensúlyozott, megfelelő differenciálási pontok mentén tagolt szerzői jogi szabályozás a közkinccs és a közlegelők bővítésére, a rendezett kulturális és kreatív piacon való részvételre *ösztönöz*. Kétségtelen, hogy a szerteágazó területeken a szerzői jog *nem egyformán* tölti be ösztönző szerepét – nem is szükséges azonban túlbecsülnünk, hiszen ebben a kérdésben más jogterületek és más típusú ösztönzők is komoly szerepet játszanak.

---

⁹ A Creative Commons „atyja”, Lawrence LESSIG fogalmazott úgy a mozgalmát ért vádakra, hogy közösségük tagjai nem ‘kommunisták’, hanem ‘kommonisták’. James DOUGLAS: Introduction – does copyright have limits: Eldred v Ashcroft and its aftermath? *Queensland University of Technology Law and Justice Journal* 2005/2. 217.

4.12. A „szerző személyéhez való visszatörekvés” tehát nem a szerző műve feletti kontrolljának erősödését, személyiségi jogainak túlhangsúlyozását és vagyoni jogainak hozzáférést akadályozó gyakorlását kell jelentse: a szerzői jog feladata annak biztosítása, hogy a „tartalom szabad áramlása” a jövőben is megférjen az „alkotó egyén” jogainak tiszteletben tartásával. Az egyszer nyilvánosságra jutott mű számos értelemben valóban elszakad alkotójától és „akaratától függetlenül is hat (habent sua fata libelli),”¹⁰ az egyszerűsödő, „automatizálódó” jogosítás és a vagyoni jogok gyakorlásának átrendeződése viszont nem zárja ki az *eredeti jogosult* eszmei és vagyoni érdekeinek figyelembe vételét. Új differenciálási pontokat ugyanakkor indokol, és kétségtelen, hogy ennek megfelelően a szerzői jogra esetről esetre, területről területre más és más mértékben támaszkodhatunk.

---

¹⁰ BENÁRD Aurél: Személyhez fűződő jogok. In: BENÁRD Aurél – TÍMÁR István: *A szerzői jog kézikönyve*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1973. 109.

A JELÖLT KORÁBBI PUBLIKÁCIÓI

Tanulmányok, szakcikk

A nyilvánosság új működési formáinak hatása a szerzői személyiségi jogokra. In: Koltay András – Török Bernát (szerk.): Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején, 3. kötet. Budapest, Wolters Kluwer, 2016.

A tudományos művek szerzői jogi védelmének aktuális kérdései. Polgári Jog 2016/5.

Érték és szabadság. Felelősségünk a szerzői jog dinamikus egyensúlyának alakításában. Iustum Aequum Salutare 2016/1.

Megújulás a szerzői jogban. Forum: Acta Juridica et Politica 2016/2.

A szerző fogalmának és jelentőségének alakulása napjainkban. In: Pogácsás Anett (szerk.): Quaerendo et Creando: Ünnepi kötet Tattay Levente 70. születésnapja alkalmából. Budapest, Szent István Társulat, 2014.

A szerző jelentősége és művével való kapcsolata: Hova tovább szerzői jog? Iustum Aequum Salutare 2014/4.

„Az internet szabadnak született” – az állam szerepe az új platform szabályozásában. In: Csehi Zoltán – Raffai Katalin (szerk.): Állam és magánjog: Törekvések és eredmények az Európai Unió joga, a nemzetközi magánjog, polgári jog és polgári eljárásjog keresztmetszetében. Budapest, Pázmány Press–PPKE JÁK, 2014.

Vizuális művekkel kapcsolatos szerzői jogi kérdések. In: Legeza Dénes (szerk.): A szerzői jog gyakorlati kérdései: Válogatás a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményeiből (2010-2013) fennállásának 130. évfordulója alkalmából. Budapest, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2014.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megjelenési formái Európában. In: Koltay András – Török Bernát (szerk.): Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején. Budapest, CompLex Wolters Kluwer, 2014.

Mit veszíthet egy szerző? Gondolatok a sérelemdíj szerzői jogban betöltött szerepéről. In: Csehi Zoltán – Koltay András – Landi Balázs – Pogácsás Anett (szerk.): (L)ex Cathedra et Praxis. Ünnepi kötet Lábady Tamás 70. születésnapja alkalmából. Budapest, Pázmány Press, 2014.

Szerzői alkotás és vagyoni jogok. A szerzői jogi szabályozás szerepe és hatékonysága. In: Katona Klára – Szalai Ákos (szerk.): Hatékony-e a magyar jog? Budapest, Pázmány Press, 2013.

Személyhez fűződő és szerzői jogok a közösségi oldalak korában. In: Tattay Levente – Pogácsás Anett – Molnár Sarolta (szerk.): Pro Vita et Scientia: Ünnepi kötet Jobbágyi Gábor 65. születésnapja alkalmából. Budapest, PPKÉ, Szent István Társulat, 2012.

A szerzői jogi szabályozás (b)arcai, avagy mi is a szerepe a szerzői jogi védelemnek? Iustum Aequum Salutare 2012/3–4.

A médiaszolgáltatás és a sajtótermék fogalma az új magyar médiaszabályozásban. Iustum Aequum Salutare 2011/4. [társszerzők: Koltay András – Mayer Annamária – Nyakas Levente]

A számítógépi program szerzői jogi védelméről. Számítógépi programok grafikus felhasználói felületének és annak televíziós sugárzásának szerzői jogi megítélése. Jogesetek Magyarázata 2011/1.

Copyright reloaded. Review of Comparative Law 2011/16.

A szerzői alkotások védelme ma és 125 éve – Apáthy István székefogaló értekezésének tanulságai. In: Szabó Marcel (szerk.): Emlékkönyv Apáthy István tiszteletére. Budapest, Europa Nostra, 2010.

Szerzői jog újratöltve. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2010/6.

Szerzői jogdíj mint kártérítés? Egy szerződésszegés különös esete szerzői jogi szemmel. In: Tattay Levente (szerk.): Emlékkönyv Ficsor Mihály 70. születésnapja alkalmából barátaitól. Budapest, Szent István Társulat, 2009.

A holland közös jogkezelési modell néhány tanulsága. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2008/2.

Szerzők és műveik a meggyőzés szolgálatában – reklámalkotók és reklámarcok. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2007/2.

A televíziózásban az információs társadalom hatására felmerülő egyes szerzői jogi kérdések I-II. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2006/1–2.

Könyvek, könyvfejezetek

'De lege ferenda' Válogatott tanulmányok joghallgatók tollából. Budapest, Pázmány Press, 2016. [szerkesztőként, társszerkesztők: Szilágyi Pál – Láncoș Petra Lea – Kovács Krisztián]

A szerzői jog és a média. In: Koltay András – Nyakas Levente (szerk.): Magyar és európai médiajog. Budapest, CompLex Wolters Kluwer, 2015. 2. átdolgozott kiadás (1. kiadás: 2012.)

A nyomtatott és az internetes sajtótermékek szabályozási kérdései. In: Koltay András – Nyakas Levente (szerk.): Magyar és európai médiajog. Budapest, CompLex Wolters Kluwer, 2015. 2. kiadás (1. kiadás: 2012.)

A médiatartalom-szolgáltatásnak nem minősülő internetes tartalmak szabályozása. In: Koltay András, Nyakas Levente (szerk.): Magyar és európai médiajog. Budapest, CompLex Wolters Kluwer, 2015. 2. átdolgozott kiadás (1. kiadás: 2012.) [társszerző: Bartóki-Gönczy Balázs]

Joghatósági kérdések az Európai Unióban. In: Koltay András – Nyakas Levente (szerk.): Magyar és európai médiajog. Budapest, CompLex Wolters Kluwer, 2015. 2. átdolgozott kiadás (1. kiadás: 2012.) [társszerzők: Koltay András – Mayer Annamária]

A médiatartalom-szolgáltatások meghatározása és differenciálása a szabályozásban. In: Koltay András – Nyakas Levente (szerk.): Magyar és európai médiajog. Budapest, CompLex Wolters Kluwer, 2015. 2. átdolgozott kiadás (1. kiadás: 2012.) [társszerzők: Koltay András – Mayer Annamária]

'Értékek mentén rendet tartani' Válogatott tanulmányok joghallgatók tollából. Budapest, Pázmány Press, 2015. [szerkesztőként, társszerkesztők: Szilágyi Pál – Láncoș Petra Lea – Ádány Tamás]

(L)ex Cathedra et Praxis. Ünnepi kötet Lábady Tamás 70. születésnapja alkalmából. Budapest, Pázmány Press, 2014. [szerkesztőként, társszerkesztők: Csehi Zoltán – Koltay András – Landi Balázs]

Quaerendo et Creando. Ünnepi kötet Tattay Levente 70. születésnapja alkalmából. Budapest, Szent István Társulat, 2014. [szerkesztőként]

TebetségPONT 2013. Jogi tanulmányok tehetségek tollából. Érvelések az európai parlament kapcsán. Budapest, Pázmány Press, 2014. [szerkesztőként, társszerkesztők: Szilágyi Pál – Láncoș Petra Lea – Ádány Tamás]

Varietas Delectat. A PPKE JÁK hallgatóinak válogatott tanulmányai. Budapest, Pázmány Press, 2013. [szerkesztőként, társszerkesztők: Szilágyi Pál – Lánkos Petra Lea]

Understanding Media Services and Press Products in the New Hungarian Media Regulation. In: Koltay András (szerk.): *Hungarian Media Law.* Budapest, Complex, 2012. [társszerzők: Koltay András – Mayer Annamária]

Jurisdictional Questions. In: Koltay András (szerk.): *Hungarian Media Law.* Budapest, Complex, 2012. [társszerzők: Koltay András – Mayer Annamária]

Regulatory Issues Regarding Print and Online Press Products. In: Koltay András (szerk.): *Hungarian Media Law.* Budapest, Complex Kiadó, 2012.

Pro Vita et Scientia. Ünnepi kötet Jobbágyi Gábor 65. születésnapja alkalmából. Budapest, PPKE, Szent István Társulat, 2012. [szerkesztőként, társszerkesztők: Tattay Levente – Molnár Sarolta]

TebetségPONT 2011. Budapest, PPKE Jog- és Államtudományi Kar, 2011. [szerkesztőként, társszerkesztő: Szilágyi Pál]

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 15-19. §, 37. §, 40-43. §, 45-47. §, 101-108. § és a 2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól 1. § kommentárja. In: Koltay András – Lapsánszky András (szerk.): *A médiaszabályozás kommentárja.* Budapest, Complex, 2011.

Szellemi alkotások joga. Budapest, PPKE, Szent István Társulat, 2011. [társszerzők: Tattay Levente – Pintz György]

Szakfordítás

Antoon Quaedvlieg: A szerzői jogi politikák minőségre gyakorolt hatása. *Iustum Aequum Salutare* 2008/2.

Recenziók

Tattay Levente: A szellemi alkotások jogvédelme az Európai Unióban. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle* 2014/6.

Gyenge Anikó: A szerzői jogi korlátozások és a szerzői jog emberi jogi háttere. In *Medias Res* 2012/1.

Jobbágyi Gábor: „Ártatlan vagyok” Ismeretlen dokumentumok, emlékképek Tóth Ilonáról és A morál skizofréniája. Közéleti írások. Iustum Aequum Salutare 2010/1.

Tattay Levente: Hungary. In International Encyclopaedia of Laws: Intellectual Property. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2010/5.

Koltay András: A szólásszabadság alapvonalai – magyar, angol, amerikai és európai összehasonlításban. Médiakutató 2009/4.

Jobbágyi Gábor: Néma talp. Tóth Ilona, az orvosi kar mártírja. Iustum Aequum Salutare 2007/1.

Silke von Lewinski: International copyright law and policy. Jogtudományi Közlöny 2008/63.

Konferenciabeszámolók, megemlékezések

In memoriam Zlinszky János. Iustum Aequum Salutare 2015/2.

Kulturális sokszínűség és szerzői jog. Gondolatok az ALAI 2008-as világkonferenciája után. Iustum Aequum Salutare 2008/4.